

Wystawa zwierząt hodowlanych w Szczyrzycu VIII Krajowa Wystawa Czerwonego Bydła Polskiego Regionalna Wystawa Owiec II Regionalna Wystawa Koni Ras Małopolskiej, Huculskiej, Śląskiej i Polski Koń Zimnokrwisty Szczyrzyc, 14–15.06.2014

Wystawa wymienionych w tytule zwierząt odbyła się z okazji Jubileuszu 120-lecia chowu i hodowli bydła polskiego czerwonego. Obchody 120. rocznicy powołania do życia w 1894 r. Towarzystwa Hodowców Czerwonego Bydła Polskiego przez grupę 14 rolników-użytkowników tej rasy w majątku Jana Brandysa w Wielkich Drogach koło Krakowa są kontynuacją uroczystości, które odbyły się w 2005 r. (z okazji 110-lecia Towarzystwa) w Instytucie Zootechniki PIB w Balicach, a także na terenie Gminy Jodłownik – Wystawa Bydła Polskiego Czerwonego w Szczyrzycu oraz w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Limanowej.

Ostatnia Wystawa Zwierząt Hodowlanych zgromadziła bydło rasy polskiej czerwonej, rasy owiec użytkowanych na Podhalu oraz konie różnych ras, a także wiele ras królików. Zyskała ona znaczące wsparcie finansowe z **Funduszu Promocji**

Medal KZHCBP i PFHBiPM

Mleka, a także różnych małych i większych sponsorów oraz z Urzędu Gminy Jodłownik i Urzędów: Marszałkowskiego i Wojewódzkiego w Krakowie.

VIII Krajowa Wystawa Czerwonego Bydła Polskiego

W Wystawie uczestniczyło 37 hodowców, prezentujących 78 zwierząt, w tym 13 jałówek i 65 krów w różnym wieku i grupach produkcyjnych. Wystawione zwierzęta pochodziły z populacji 547 krów z gospodarstw o średniej ilości 15 (4 do 88) sztuk w oborze, średniej wydajności mlecznej 4324 kg (od 3224 do 5768 kg) i średniej zawartości tłuszczu 4,42% oraz białka 3,38%.

Populacja krów jest utrzymywana i doskonalona według dwóch oddzielnych programów hodowlanych. W 2013 r. kontrolą mleczności było objętych 2831 krów rasy czerwonej

polskiej, o średniej wydajności 3646 kg mleka, 4,41% tłuszczu i 3,38% białka. Zwierzęta z programu ochrony zasobów genetycznych stanowią znaczącą populację (85%) krów rasy pc, pozostających pod kontrolą użytkowości mlecznej. Są one objęte specjalnym programem, nawiązującym do zachowania i utrzymania w czystości rasy jak największej ilości pożądaných cech produkcyjnych i fizjologicznych, związanych z tą rasą, w zamian za wsparcie finansowe. Zwierzęta z drugiej grupy są doskonalone przy użyciu nasienia buhajów czerwonych z różnych krajów europejskich.

Komisja sędziowska w składzie: prof. Jan Trela – przewodniczący, mgr inż. Roman Januszewski – główny sędzia (PFHBiPM) oraz asystent sędziego – hodowca bydła Wiesław Iwulski, oceniając zwierzęta brała pod uwagę różnicę między obu populacjami, wynikające ze wzorców rasowych oraz z realizacji dwóch różnych programów hodowlanych. W trosce o dobrostan zwierząt stanowiska dla nich były zadane, a ocena odbywała się pod namiotem.

Ocena bydła była prowadzona bardzo starannie przez pracowników PFHBiPM, pod kierownictwem mgr Piotra Kowola i inż. Pawła Ruchały, a nad całością czuwał mgr Wojciech Rasiński. Zwierzęta w poszczególnych grupach wiekowych i produkcyjnych były dobrze przygotowane do prezentacji – wszystkie otrzymały w ocenie I lokaty, a najładniejsze spośród nich – wiceczempionaty i czempionaty. Z grupy czempionów w dwóch ocenianych populacjach wybrano dwie najładniejsze sztuki, które uzyskały tytuł super czempiona Wystawy.

Wyniki Oceny Zwierząt

W kategorii jałowic w wieku 12–16 miesięcy czempionem została jałowka **WIŚNIOCHA** z obory Piotra Chmielaka (Knurów), wiceczempionem jałowka **ANDZIA** z hodowli Krzysztofa Satoły (Wola Wieruszycska). W kolejnej grupie jałowic w wieku 17–20 miesięcy na czempiona wybrano jałowkę **ŻANET** z obory Mateusza Stasika (Mochnaczka Wyzna), a na wiceczempiona jałowkę **LUNET** z gospodarstwa Alicji Bokowy (Zawadka).

W kategorii krów pierwiastek z programu doskonalenia rasy czempionem została krowa **WIKI** z obory Mariana Krausa (Podsarnie), a wiceczempionem krowa **MELISA** z gospodarstwa Ewy i Wojciecha Łukaszów (Krempachy). Z kolei, w grupie krów pierwiastek z programu ochrony zasobów genetycznych czempionem uhonorowano krowę **FIDE** z obory Czesława Kuca (Podłopień), a wiceczempionem krowę **FIOŁKA** z hodowli Andrzeja Zagaty (Gronków).

Spośród krów w II i III laktacji w programie doskonalenia rasy czempionem została krowa **BIJA** z obory Jana Solarczyka (Wróblówka). Ze względu na małą ilość krów w tej grupie wiceczempiona nie wybrano. W grupie

krów w II i III laktacji w programie ochrony zasobów genetycznych czempionat otrzymała krowa **POLA** z OHZ Przerzeczyn Zdrój (Giłłów), a wiceczempionat krowa **WIŚNIA 16** z GR OO. Cystersów ze Szczyrzyca.

Spośród krów w IV i V laktacji w programie doskonalenia rasy czempionem została krowa **WINOCHA** z obory Ewy i Wojciecha Łukaszów (Krempachy), a wiceczempionem krowa **MAJKA** z hodowli Mariana Krausa (Podsarnie), natomiast wśród zwierząt w IV i V laktacji w programie ochrony zasobów genetycznych czempionem uhonorowano krowę **BYSTRA** z obory Piotra Smagi (Stróża), a wiceczempionem krowę **WINOCHA** z gospodarstwa Mateusza Stasika (Mochnaczka Wyzna). W grupie krów, będących w VI i wyższych laktacjach czempionat otrzymała krowa **CENTURIA 1** z obory Józefa Króla (Męcina), a wiceczempionat krowa **BENIA** z hodowli Jana Solarczyka (Wróblówka).

Na zakończenie oceny wybrano super czempionów Wystawy. W grupie zwierząt z programu doskonalenia rasy tytuł ten otrzymała krowa nr kat. 35 **BIJA** PL005201307231 z obory Jana Solarczyka (Wróblówka), natomiast w populacji zwierząt z programu ochrony zasobów genetycznych – krowa nr kat. 80 **CENTURIA 1** PL005094840778 z gospodarstwa Józefa Króla (Męcina).

Opiekę weterynaryjną nad zwierzętami sprawował lek. wet. Tomasz Piwowarczyk z Gabinetu Weterynaryjnego w Jodłowniku.

Tegoroczna Wystawa zgromadziła liczną miejscową publiczność oraz wielu zacnych i miłych gości z terenu całego kraju. W czasie oceny bydła, koni i owiec przy ringu zawsze było ciasno, mimo że często padał deszcz. Nie zawiedli także wystawcy i sprzedawcy różnych przetworów rolnych i środków do produkcji rolniczej oraz przedstawiciele organizacji hodowlanych, doradczych i obsługujących gospodarstwa rolne. Jak co roku, bardzo dobre było zapatrzenie gastronomiczne, szczególnie przez Koła Gospodyń Wiejskich, nie zapomniano także o najmłodszych dzieciach i młodzieży, którzy mieli gdzie się bawić i cieszyć młodością.

W sobotę w godzinach popołudniowych odbyło się wręczanie hodowcom dyplomów za udział w Wystawie wraz z jubileuszową publikacją, wydaną z okazji 120-lecia chowu i ho-

bydła polskiego czerwonego (1894–2014) (Wiad. Zoot., 2014, 52, 1: 107–142). Przeprowadzono także panel dyskusyjny, w trakcie którego poruszano tematy związane z PROW 2014–2020, omawiano perspektywy dalszej hodowli bydła polskiego czerwonego, tradycyjny wypas

bydła, systemy sprzedaży materiału hodowlanego i aukcje zwierząt.

Po długiej i owocnej dyskusji rozpoczęto „Wieczór Hodowcy”, który przy dobrze zaopatrzonym stole i dobrej muzyce trwał do późnych godzin nocnych.

Regionalna Wystawa Owiec

W sobotę dokonano także oceny tryków i maciorek przedstawianych ras owiec. Organizatorem tej części Wystawy był Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz w Nowym Targu. W roku bieżącym owce dołączyły do bydła i koni, co stworzyło razem właściwy krajobraz zwierząt Podhala. Wystawa owiec miała raczej charakter symboliczny – celem było przypomnienie, że rejon Pogórza i Podhala był zawsze związany z chowem i hodowlą owiec i ich pasterstwem. Należy cieszyć się, że owce dołączyły do Wystawy w Szczyrzycu i niech tak już pozostanie w następnych latach.

Do oceny przedstawiono stawki tryków ras: cakiel podhalański, polska owca góraska odmiana barwna, polska owca pogórza oraz trzy stawki maciorek ras: cakiel podhalański, polska owca góraska odmiana barwna, polska owca pogórza. Ocenę owiec przeprowadziła komisja w składzie: Jan Janczy – główny sędzia oraz Dorothea Kuliś – asystent. W wyniku przeprowadzonej oceny w poszczególnych rasach przyznano pierwsze lokaty i czempionaty.

W rasie cakiel podhalański: tryki – czempionem został tryk nr kat. 2 z owczarni Adama Kołodziejka (Łętowe); maciorki – czempionem została maciorka nr kat. 5 z tej samej owczarni.

W rasie polska owca góraska odmiana barwna: tryki – czempionem został tryk nr kat. 8 z owczarni Łukasza Wójciaka (Skawa); maciorki – czempionem została maciorka nr kat. 13 z tej samej owczarni.

W rasie polska owca pogórza: tryki – czempionem został tryk nr kat. 16 z owczarni Krzysztofa Fudali (Olszówka); maciorki – czempionem została maciorka nr kat. 18 z tej samej owczarni.

Pozostałe tryki i maciorki uzyskały pierwsze lokaty. Wszystkie oceniane zwierzęta otrzymały dyplomy, puchary i nagrody pieniężne.

Komisja, oceniając poszczególne zwierzęta (15 sztuk), stwierdziła ich wysoką wartość genetyczną, zgodność ze wzorcem rasy oraz bardzo dobre przygotowanie do pokazu. Dziękujemy hodowcom owiec za udział w pokazie i zapraszamy na Wystawę w roku następnym.

W niedzielę, w drugim dniu Wystawy, po uroczystej Mszy Świętej odprawionej w Klasztorze OO. Cystersów, odbyło się Uroczyste Otwarcie Wystawy Zwierząt Hodowlanych przez mgr Pawła Stawarza, Wójta Gminy Jodłownik, w towarzystwie przedstawicieli Związków Hodowlanych: bydła, koni i owiec. Szczególnie serdecznie powitano hodowców-wystawców wszystkich zwierząt, dla których jest organizowana ta Wystawa, a także licznie zgromadzoną publiczność. Otwierający Wystawę życzył wszystkim rolnikom – nie tylko wystawcom – dalszych sukcesów w pracy zawodowej, w życiu rodzinnym i osobistym.

Po słowie powitalnym i otwarciu Wystawy P. Stawarz powitał około 40 honorowych gości i współgospodarzy Wystawy, m.in. Wiesława Janczyka, posła na Sejm, Wicewojewodę Andrzeja Haręźlaka, prof. Eugeniusza Herbuta, Dyrektora Instytutu Zootechniki PIB w Baliicach, Ojca Opata Dominika Andrzeja Chuchere, Bronisława Dudkę, Dyrektora MODR w Karniowicach, Leszka Hądzlika, Prezydenta PFHBiPM, Krzysztofa Banacha, Wiceprezydenta Federacji, Przewodniczącego Fundacji Promocji Mleka wraz z dużą grupą pracowników Federacji, Irenę Szewczyk z ARMR w Limanowej, Bogusława Wiśniewskiego z ARR w Krakowie, Ryszarda Czackiego i Henryka Dankowskiego z MIR w Krakowie, Mariana Morawskiego z ANR w Krakowie, Zofię Długopolską z Rady Powiatu Myślenice, Józefa Drożdża ze Zrzeszenia POW Tymbark, Józefa Urbańskiego z OSM Limanowa, Adama Kamińskiego z Regionu Parzniew PFHBiPM, Jana Janczego z Re-

gionalnego ZHOiK w Nowym Targu, Waclawa Drożdża z KZHCBP w Jodłowniku, a także Zbigniewa Młyńskiego z MTHB w Krakowie.

Serdecznie powitano prowadzącego Wystawę Leszka Leśnika z PZDR Limanowa, prof. Jana Szarka – Komisarza Wystawy i prof. Jana Trelę z Komitetu Organizacyjnego oraz wszystkich nie wymienionych, a obecnych gości i organizatorów.

Uroczystości związane z prezentacją zwierząt prowadzili pracownicy Federacji, a dyplomy i nagrody wręczali m.in.: Prezydent i Wiceprezydent Federacji, Dyrektor Instytutu Zootechniki PIB, prezesi Związków Hodowlanych i wielu z obecnych gości z gospodarzem Wystawy, Pawłem Stawarzem na czele.

Podczas przerwy w uroczystym wręczaniu dyplomów i pucharów odbyła się uroczysta sesja poświęcona Jubileuszowi 120-lecia chowu i hodowli bydła polskiego czerwonego (1894–2014). W krótkich słowach prof. Jan Trela przedstawił historię chowu i hodowli bydła rasy pc, a następnie z okazji jubileuszu wręczono m.in. przyznane medale Zasłużonych dla Rolnictwa, oznaki PFHBiPM, listy gratulacyjne Instytutu Zootechniki PIB oraz medal okolicznościowy 120-lecia Jubileuszu.

Odnaczeni zostali: rolnicy, hodowcy, pracownicy Federacji, pracownicy nauki, zajmujący się zagadnieniami bydła polskiego czerwonego oraz samorządowcy, czynnie wspierający i organizujący wystawy zwierząt hodowlanych.

Po uroczystościach, związanych z nagradzaniem zwierząt i Jubileuszem, odbył się konkursy: wiedzy rolniczej, młodego hodowcy (organizowany – jak co roku – przez MCB w Krasnem), plastyczny dla dzieci oraz losowanie loterii fantowej.

Szczególnym uznaniem cieszył się „Piknik wołowy”, zorganizowany przez MIR i Krajową Radę Izb Rolniczych, przy wsparciu finansowym „Funduszu Promocji Mięsa Wołowego”. W czasie pikniku odbywała się ogólnodostępna degustacja potraw z mięsa wołowego, trwał konkurs z nagrodami dla dzieci, a w tle przygrywały na żywo kapele ludowe, umilając czas degustującym.

Obecną Wystawę Zwierząt organizowali: Krajowy Związek Hodowców Czerwonego

Bydła Polskiego w Jodłowniku, Urząd Gminy Jodłownik, Polski Związek Hodowców Koni w Krakowie, Małopolska Izba Rolnicza w Krakowie oraz współorganizatorzy – Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka Przedstawicielstwo i Biuro w Krakowie, Małopolskie Towarzystwo Hodowców Bydła w Krakowie, Galicyjski Związek Hodowców i Producentów Bydła w Gorlicach, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach, Polski Związek Hodowców Konia Huculskiego, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Limanowej i Instytut Zootechniki PIB. Honorowy patronat nad Wystawą sprawowali: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Marszałek Województwa Małopolskiego i Małopolska Agencja Rynku Rolnego.

Znaczący wkład w organizację Wystawy miały środki z Funduszu Promocji Mleka (któremu przewodniczy Krzysztof Banach) oraz od wielu innych sponsorów, którzy – jak co roku – wspomagali nas finansowo według swoich możliwości.

Pragniemy złożyć serdeczne podziękowanie za znaczący wkład organizacyjny i finansowy Pawłowi Stawarzowi, Wójtowi Gminy Jodłownik oraz Urzędowi Marszałkowskiemu i Wojewódzkiemu, jak również wszystkim pozostałym organizacjom i sponsorom. Szczególne podziękowanie składamy na ręce Prezydenta Leszka Hądzlika i Zarządu Związku Hodowców Bydła Czerwonego Polskiego – Związkowi Hodowców Koni i Związkowi Hodowli Owiec i Kóz za czynny udział dużej grupy pracowników i rolników, bez pomocy których Wystawa nie odbyła by się. Rolnikom-hodowcom serdecznie dziękujemy za przygotowanie zwierząt do pokazu, a zespołom sędziowskim za fachową pracę i wybór najładniejszych zwierząt.

Zyczymy wszystkim hodowcom i uczestnikom Wystawy wszystkiego najlepszego w oborze i stajni, a sponsorom dalszej działalności gospodarczej – do miłego zobaczenia w 2015 r. na Błoniach Szczyrzyckich.

Jan Trela, IZ PIB, Balice

Wacław Drożdż, KZBCP z s. w Jodłowniku

Anna Majewska, IZ PIB, Balice

Wystawcy i organizatorzy

Dyrektor IZ PIB, prof. E. Herbut składa gratulacje hodowcom

Profesorowie – E. Herbut i J. Trela wręczają listy gratulacyjne hodowcom bydła polskiego czerwonego z okazji Jubileuszu 120-lecia chowu i hodowli

Wyróżnieni hodowcy z organizatorami i gośćmi

Super czempion Wystawy –
krowa Centuria 1
(z programu ochrony
zasobów genetycznych)
z obory J. Króla z Męciny

Super czempion Wystawy –
krowa Bija (z programu
doskonalenia rasy) z obory
J. Solarczyka z Wróblówki

Stąd bierze się mleko!

Jałówka Wiśniocha – czempion w kat. jałowic
w wieku 12–16 mies., z hod. P. Chmielaka
z Knurowa

Jałówka Żanet – czempion w kat. jałowic
w wieku 17–20 mies., z hod. M. Stasika
z Mochnaczki Wyżnej

Krowa Wiki – czempion w kat.
pierwiastek, z gosp. M. Krausa z Podsarnia

Krowa Pola – czempion w kat. krów w II i III
laktacji (program ochrony zas. genet.), z OHZ
Przerzeczyn Zdrój

Krowa Bystra – czempion w kat. krów w IV i V
laktacji (program ochrony zas. genet.), z obory
P. Smagi ze Stróży

Młodzi hodowcy dzielą się swymi doświadczeniami z rówieśnikami z miasta, którzy poznają uroki wsi, piękne cielątka i doceniają smak mleka od krów rasy polskiej czerwonej

Cakiel podhalański

Polska owca pogórza

Polska owca góraska odmiany barwnej

Owczarek podhalański

II Regionalna Wystawa Koni Ras Małopolskiej, Huculskiej, Śląskiej i Polski Koń Zimnokrwisty

W dniach 14–15 czerwca 2014 r. odbyła się w Szczyrzycu II Regionalna Wystawa Koni Ras Małopolskiej, Huculskiej, Śląskiej i Polski Koń Zimnokrwisty, podczas której został rozegrany czempionat hodowlany wśród wszystkich wymienionych ras. Impreza ta towarzyszyła VIII Krajowej Wystawie Czerwonego Bydła Polskiego.

W sobotę, 14 czerwca odbyła się ocena płytowa koni wszystkich ras. Komisji sędziowskiej oceny hodowlanej koni przewodniczyła dr Iwona Tomczyk-Wrona (pracownik Instytutu Zootechniki PIB), krajowy koordynator ds. ochrony zasobów genetycznych koni. Członkami komisji byli również: Andrzej Gorauś, dyrektor byłego Stada Ogierów Klikowa oraz Paweł Pasiut, pracownik Małopolskiego Związku Hodowców Koni w Krakowie. Oceniono 30 klaczy, w tym: 5 małopolskich, 12 huculskich, 7 śląskich i 6 zimnokrwistych. Komisja oceniała konie, biorąc pod uwagę: typ, pokrój-budowę, ruch w stępie i klusie oraz kondycję, pielęgnację, sposób przygotowania i prezentacji. Należy podkreślić bardzo dobre przygotowanie koni przez wystawców oraz sprawne przeprowadzenie całej oceny.

Hodowcy są świadomi swojej roli i doceniają wartość zbiorowej oceny koni poprzez możliwość konfrontacji swoich osiągnięć hodowlanych z innymi wystawcami. Tegoroczna wystawa była o wiele ciekawsza dla publiczności niż poprzednia, gdyż prezentowano na niej cztery rasy koni, a nie tylko jedną huculską, jak to było w roku poprzednim. W wystawie uczestniczyło 17 hodowców, którzy prezentowali 30 koni. Czempionat hodowlany był rozgrywany w każdej rasie oddzielnie.

W rasie małopolskiej tytuł czempionki uzyskała klacz **KORSYKA** (Wróżbita – Kalia), której hodowcą i właścicielem jest Andrzej Woda. Tytuł wiceczempionki w tej kategorii otrzymała klacz **PASADENA** (Krym – Polana), wyhodowana przez Marka Kołconia, której właścicielką jest Gabriela Woda.

W grupie klaczy huculskich klacz **LIBRA-BJ** (Len – Lira), wyhodowana przez Janusza Szota i reprezentująca hodowlę Wojciecha Krzyżaka, otrzymała tytuł czempionki, a tytuł wiceczempionki przypadł klaczy **AZALIA-W** (Ousor VIII-50 – Astelia), której hodowcą

jest Gospodarstwo Pomocnicze przy Bieszczadzkiem Parku Narodowym Ustrzyki Górne, a właścicielem Andrzej Pelc.

Tytuł czempionki klaczy śląskich przyznano klaczy **BALI** (Burgund – Baria) z hodowli Zbigniewa Fiałkowskiego, a własności Andrzeja Wody. Klacz **BELLA-ROSSA-S** (Subiekt – Balta), prezentowana przez hodowców Marię i Jana Ścisłowiczów zdobyła tytuł wiceczempionki.

W klasie klaczy polski koń zimnokrwisty czempionką została **FAJKA** (Gwir – Fraszka), hodowli Antoniego Kowalewskiego, własność Sebastiana Łabuza, a wiceczempionką klacz **AMOLA** (Tron – Amiga), hodowli Piotra Wasiluka, własność Krzysztofa Gacka.

Komisja dokonała również wyboru najlepszych klaczy w typie małopolskim, huculskim i śląskim, dla których została ufundowana prestiżowa nagroda Dyrektora Instytutu Zootechniki PIB, krajowego koordynatora ds. ochrony zasobów genetycznych zwierząt. Już od kilku lat tradycją jest nagradzanie przez Instytut na znaczących pokazach – koni, reprezentujących najlepszy wzorzec rasowy. Wyróżnienie to ma na celu docenienie roli hodowców we wspólnie prowadzonych działaniach na rzecz ochrony rodzimych ras. Nagrodą zostały wyróżnione trzy rasy rodzime: małopolska, huculska i śląska. Konie rasy polski koń zimnokrwisty nie są objęte programem ochrony zasobów genetycznych.

Na tegorocznej wystawie w Szczyrzycu zaszczytny tytuł najlepszej klaczy w typie małopolskim został przyznany klaczy **JAWORKA** (Wareg – Jamka), hodowli Stanisława Gądka, będącej własnością Józefa Twaróg. Tytuł najlepszej klaczy w typie huculskim przypadł klaczy **PERSJA-KUR** (Granit – Sonia); hodowca i właściciel Waław Kurowski. W rasie śląskiej natomiast najlepszą w typie rasowym okazała się klacz **EMOCJA** (Agat – Erna), którą prezentował hodowca i jednocześnie właściciel Mieczysław Serafin. Wręczenia tego prestiżowego wyróżnienia dokonał w niedzielę 15 czerwca prof. dr hab. Eugeniusz Herbut, Dyrektor Instytutu Zootechniki PIB podczas prezentacji nagrodzonych hodowców i właścicieli wystawianych zwierząt.

Wieczorem, przy muzyce odbyła się biesiada „Wieczór Hodowcy”, zorganizowana dla hodowców, zaproszonych gości i wystawców, podczas której nastąpiła bardzo miła integracja hodowców dwóch gatunków wystawianych zwierząt.

W drugim dniu wystawy w Opactwie Ojców Cystersów odbyła się msza święta w intencji hodowców i rolników. Następnie, dokonano uroczystego otwarcia wystawy i wręczenia nagród u honorowanym wystawcom prezentowanych zwierząt.

Dla uatrakcyjnienia wystawy zorganizowano konkurs plastyczny dla dzieci. Odbył się również amatorski konkurs zręczności powoże-

nia zaprzęgami parokonnymi. Szczególnie interesująca była wystawa eleganckich powozów konnych, udostępniona przez Andrzeja Wodę, byłego prezesa Polskiego Związku Hodowców Koni. Organizowane były przejażdżki wierzchem i bryczką oraz prezentacje klaczy ze źrebkiem. Program wystawy był bardzo bogaty i każdy, kto odwiedził w tych dniach Szczyrzyc, mógł znaleźć dla siebie coś interesującego i spędzić miło czas w pięknych plenerach.

Iwona Tomczyk-Wrona, IZ PIB, Balice
Teresa Pracuch, Małopolski Związek
Hodowców Koni, Kraków

Przygotowanie do oceny sędziowskiej

Bardzo dobra zgodność
Komisji w ocenie

Czempion – najlepsza klacz w typie małopolskim – Jaworka (Wareg – Jamka), hod. S. Gądka, właśc. J. Twaróg

Pasadena (Krym – Polana) – wiceczempionka w rasie małopolskiej, hod. M. Kołcoń, właśc. Gabriela Woda

Klacz rasy małopolskiej – Piratka i Botanika

Wystawy i Pokazy Zwierząt Hodowlanych – czynnikiem wspomagającym realizację programów doskonalenia zwierząt

XVI Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Boguchwale III Podhalańska Wystawa Zwierząt Hodowlanych w Ludźmierzu Czempionat Hodowlany Koni Rasy Huculskiej, Małopolskiej, Śląskiej i Polski Koń Zimnokrwisty w Ludźmierzu

Wystawy zwierząt hodowlanych, a szczególnie bydła mlecznego wywołują coraz większe zainteresowanie i emocje – są świętem producentów mleka, jednym z wielu czynników, mających istotny wpływ na realizację programów hodowlanych. Coroczne wystawy i pokazy krajowe, a szczególnie regionalne, dają możliwość oceny i przeglądu przedstawionych zwierząt, będących najlepszymi przedstawicielami poszczególnych ras czy gatunków.

Wystawy regionalne dają możliwość przedstawiania i oceny znaczącej populacji zwierząt, a hodowcom i rolnikom pozwalają na bezpośredni kontakt z konsumentem oraz z organizacjami hodowlanymi i obsługującymi rolnictwo, a także na spotkania z przedstawicielami władz samorządowych.

Ludność pozarolnicza jest już przyzwy-

czajona do takich imprez i czynnie bierze w nich udział, bardzo często całymi rodzinami, a szczególnie z dziećmi, które często pierwszy raz widzą zwierzęta z bliska i mają możliwość uzyskania wiedzy na temat: skąd się bierze mleko czy jajka.

Wieloletnia praca rolników-hodowców oraz selekcjonerów i pracowników oceny użyteczności zwierząt Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka jest najlepiej widoczna podczas oceny zwierząt na ringu.

Na wyrazy uznania zasługuje duże grono pracowników „Federacji”, urzędów gminnych i Starostwa oraz wielu organizacji prorolniczych za wkład pracy w organizację wystaw. Znaczący finansowy wkład wnoszą też „Fundusz Promocji Mleka” oraz wielu małych i dużych sponsorów, za co serdecznie dziękujemy.

XVI Regionalna Wystawa Zwierząt Hodowlanych Boguchwała, 28–29.06.2014

Na zadrzewione tereny Podkarpackiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale k. Rzeszowa przywieziono zwierzęta, ptaki i ryby różnych ras i gatunków, zaczynając od bydła mlecznego i mięsnego, poprzez trzodę chlewną, owce i kozy, konie, króliki i szynszyle, aż po (poza oceną) – cieliczki na pokaz „młodego hodowcy”, nutrie, przepiórki japońskie, ryby (karpie, szczupaki i karasie).

Organizatorem Wystawy był PODR w Boguchwale, a współorganizatorami: PFHBMiPM w Warszawie, PZHBMiPM w Rzeszowie, MCB w Krasnem, SHiUZ w Bydgoszczy, PZH Koni

w Rzeszowie, PZHPTCH „Polsus” filia w Rzeszowie, KCHZ w Warszawie, RZH Owiec i Kóz w Nowym Targu, PZHBMiPM w Warszawie, PI Rolnicza w Boguchwale.

Hodowcy-wystawcy, prezentujący swoje zwierzęta, przybyli z województw: podkarpackiego, małopolskiego i śląskiego. Znacząca ilość zwierząt pochodziła z gospodarstw chłopskich, a także z dwóch Zakładów Doświadczalnych IZ PIB – w Chorzelowie i Odrzechowej oraz RSP Wietlin III. Ocenę zwierząt prowadziły Komisje pod kierunkiem prof. dr hab. Marii Rudy z PWSZ w Krośnie.

Wystawa bydła

Na terenie województwa podkarpackiego w 2013 r. oceną użytkowości mlecznej było objęte 6646 sztuk krów wszystkich ras mlecznych, o średniej wydajności rocznej: 5897 kg mleka, 4,15% tłuszczu i 3,32% białka.

Wydajność w poszczególnych rasach wynosiła:

- PHF odmiany cb – 7110 kg mleka – 4,07% tłuszczu – 3,32% białka
- PHF odmiany czb – 6142 kg mleka – 4,27% tłuszczu – 3,35% białka
- simentalska – 5233 kg mleka – 4,17% tłuszczu – 3,40% białka
- polska czerwona* – 4464 kg mleka – 4,48% tłuszczu – 3,50% białka
- polska czarno-biała* – 5085 kg mleka – 4,09% tłuszczu – 3,29% białka
- polska czerwono-biała* – 5157 kg mleka – 4,25% tłuszczu – 3,25% białka

* rasy objęte programem ochrony zasobów genetycznych

Do oceny bydła mlecznego i mięsno-mlecznego przedstawiono w rasie PHF odmiana cb: jałowice cielne – 6 szt., krowy pierwiastki – 6 szt., krowy w II laktacji – 5 szt., krowy w III laktacji i starsze – 6 szt.; w rasie PHF odmiana czb – 5 szt., simentalskiej – 5 szt., polskiej czerwonej – 3 szt. i Jersey – 1 szt.

Komisja w składzie: Krzysztof Gałązka – sędzia główny (PFHBiPM) i Janusz Czubski (rolnik indywidualny) – asystent, przeprowadziła ocenę 37 sztuk bydła zaprezentowanych przez: 24 rolników indywidualnych, dwa zakłady doświadczałne IZ PIB w Chorzelowie i Odrzechowie oraz RSP Wietlina III.

Przedstawione zwierzęta rolników indywidualnych pochodziły z gospodarstw o średnim obszarze 34 ha użytków rolnych (6–100 ha), z obór o średniej obsadzie krów 19,5 szt. (4–36 krów), o średniej wydajności 6276 kg mleka, 4,18% tłuszczu i 3,36% białka.

Krowy z obór wielkostadnych:

- ZD IZ PIB Chorzelów Sp. z o.o. gospodaruje na 660 ha użytków rolnych, utrzymuje stado bydła na poziomie około 550 sztuk. Stado 271 krów wykazało w 2013 r. średnią roczną wydajność:

10 006 kg mleka, 4,12% tłuszczu i 3,38% białka (więcej informacji na stronie: www.zdizchorzelow.hg.pl).

- ZD IZ PIB Odrzechowa Sp. z o.o. gospodaruje na 1550 ha użytków zielonych, utrzymuje stado bydła: simentalskiego – obora Pastwiska (116 szt.), o wydajności rocznej 6217 kg mleka, 3,95% tłuszczu i 3,41% białka; obora Odrzechowa (270 szt.), o wydajności rocznej 5639 kg mleka, 4,15% tłuszczu i 3,54% białka oraz stado rasy Hereford (100 szt.).

Wyniki oceny wykazały bardzo dobre przygotowanie zwierząt do prezentacji – wszystkie zwierzęta uzyskały I lokaty, spełniając ustalone regulaminem kryteria, a najładniejsze spośród nich otrzymały czempionaty, wiceczempionaty i super czempionat Wystawy.

W kategorii jałowic cielnych czempionem została jałowka **SONORA** z obory Mirosława Partyki (Górno), a wiceczempionem – **JAGODA** z obory Jerzego Misia (Łukawiec).

W grupie krów pierwiastek rasy PHF odmiana cb czempionem wybrano krowę **ŻEGOTKA** z hodowli ZD IZ PIB w Chorzelowie, natomiast wiceczempionem krowę **PAULINKA** z hodowli Stanisława Kiełba (Górno).

Czempionem w grupie krów w II laktacji została krowa **CYNA** z gospodarstwa Andrzeja Wojtonia (Wzdów), a wiceczempionem krowa **ARENA** z obory ZD IZ PIB w Chorzelowie. W kolejnej grupie – III i następnej laktacji czempionem wybrano krowę **KARENA** z hodowli Artura Paśko (Glinik), a wiceczempionem krowę **KAMELIA** z tej samej obory.

W grupie krów rasy PHF odmiana czb czempionatem uhonorowano krowę **HELA** z hodowli Marii Machały (Jagiełta), a wiceczempionatem krowę **KANIA** z gospodarstwa Daniela Brysia (Korczyna).

W rasie simentalskiej czempionem została krowa **KAMA** z obory Daniela Brysia (Korczyna), a wiceczempionem krowa **BRYDZIA** z hodowli Krystyny Żarów (Bandrów Narodowy). Z kolei, w rasie polskiej czerwonej czempionem została krowa **KORA** z gospodarstwa Grzegorza Sowcy (Kąkolówka). I lokatę uzyskała krowa rasy Jersey – **NICOL** z hodowli Piotra Langosa (Wróblak Królewski).

Na zakończenie oceny bydła z grupy zwierząt czempionów wybrano najładniejszą – super czempiona Wystawy; Tytuł ten uzyskała krowa **KARENA** PL005211100211 rasy PHF odmiany cb z hodowli Artura Paški (Glinik).

Po zakończeniu oceny i prezentacji nagrodzonych zwierząt miłym akcentem był – jak zawsze na wystawach w tym rejonie – zorganizowany przez MCB w Krasnem „Pokaz cieliczek” po buhajach z tego Zakładu z udziałem młodych hodowców, którzy zostali nagrodzeni głośnymi oklaskami, dyplomami i rzeczowymi nagrodami, których nie skąpili różni sponsorzy, za co im serdecznie dziękujemy.

Wyróżnieni hodowcy zostali nagrodzeni licznymi nagrodami sponsorskimi, pucharami i dyplomami.

Wszystkim hodowcom, organizatorom, współorganizatorom, sponsorom, pracownikom Polskiej Federacji i Związkom Hodowców Zwierząt poszczególnych gatunków oraz licznie zgromadzonej publiczności serdecznie dziękujemy – do miłego zobaczenia w 2015 r.

Jan Trela, IZ PIB, Balice
Teresa Tromska, PFHBiPM,
Przedstawicielstwo w Rzeszowie

Najładniejsza z grupy zwierząt czempionów – super czempion Wystawy – krowa KARENA, rasy PHF odmiany cb z hod. A. Paški z Glinika

Wręczenie nagród hodowcom

Młodzi hodowcy z rodzicami – i z nagrodami

Czempion w kat. jałowic cielnych – jałówka Somara z obory M. Partyki z Górna

Czempion w grupie krów pierwiastek rasy PHF odmiana cb – krowa Żegotka z hod. ZD IZ PIB w Chorzelowie

Czempion w grupie krów w II laktacji – krowa Cyna z gosp. A. Wojtonia ze Wzdowa

Czempion w rasie simentalskiej – krowa Kama z obory D. Brysia z Korczyny

Czempion w grupie krów rasy PHF odmiany czb – krowa Hela z gosp. Marii Machały z Jagiełły

III Podhalańska Wystawa Zwierząt Hodowlanych Ludźmierz, 12–13.07.2014

Należy sądzić, że „Podhalańska” Wystawa Zwierząt Hodowlanych już na stałe zdomowała się w Ludźmierzu (powiat Nowy Targ) – jednej z najstarszych wsi na Podhalu. Rejon Podhala od wieków jest związany z rolnictwem oraz hodowlą zwierząt.

Wypas owiec i produkcja serów owczych są tradycją i znacznie wspomagają finansowo część gospodarstw rolnych.

Tegoroczna Wystawa Regionalna została zorganizowana przez: Gminę Nowy Targ, Starostwo Powiatowe, Małopolskie Towarzystwo Hodowców Bydła w Krakowie, Spółdzielnię Mleczarską „Mlekwita” i PFHBiPM. Współorganizatorami byli m.in.: Gminy – Szaflary i Czarny Dunajec, ZH Owiec i Kóz w Nowym Targu, MZH Koni w Krakowie, KCHZ w Warszawie, MODR w Karniowicach, IZ PIB w Balicach, MCB w Krasnem, Stowarzyszenie Hipiczne „Pro Mati” w Ludźmierzu, ARiMR, ARR, ZH Gołębi w Waksmundzie, GZHiP Mleka i KRUS.

Wystawa Bydła Mlecznego była finansowana z „Funduszu Promocji Mleka”, a całość Wystawy Regionalnej współfinansowana ze środków województwa małopolskiego oraz przez wielu małych i dużych sponsorów.

Patronat honorowy sprawowali: Marek Sawicki – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Marek Sowa – Marszałek Województwa Małopolskiego. Patronat medialny: TVP Kraków, Tygodnik Podhalański, 24tp.pl, Radio Alex oraz portal Podhale Region.

Miejsce Wystawy to rozległy teren wśród gór i zbiorników wodnych. Wystawcy zapewnili przegląd różnych ras i gatunków zwierząt gospodarskich, które zgodnie z regulaminem Wystawy zostały dopuszczone do prezentacji.

Opiekę weterynaryjną nad zwierzętami sprawował lek. wet. Józef Baraniak z gabinetu weterynaryjnego w Nowym Targu, a Komisarzem Wystawy był prof. Jan Trela z Instytutu Zootechniki PIB w Balicach.

Wśród zgłoszonych na Wystawę zwierząt znajdowały się krowy, owce, kozy, konie, króliki i gołębie. Ocenę prezentowanych zwierząt prowadziły specjalistyczne Komisje.

Wystawa bydła

Na terenie woj. małopolskiego w 2013 r. oceną użyteczności mlecznej objęte było 11 041 krów wszystkich ras mlecznych o średniej wydajności rocznej: 5749 kg mleka, 4,24% tłuszczu i 3,33% białka. Wydajność w poszczególnych rasach wynosiła:

- PHF odm. cb – 5788 kg mleka – 4,15% tłuszczu – 3,35% białka
- PHF odm. czb – 6936 kg mleka – 4,21% tłuszczu – 3,38% białka
- simentalska – 5862 kg mleka – 4,18% tłuszczu – 3,45% białka
- polska czerwona* – 3646 kg mleka – 4,41% tłuszczu – 3,38% białka
- polska czarno-biała* – 4659 kg mleka – 4,18% tłuszczu – 3,28% białka
- polska czerwono-biała* – 4610 kg mleka – 4,17% tłuszczu – 3,27% białka

* rasy objęte programem ochrony zasobów genetycznych

Mimo intensywnej opadów deszczu wokół ringu zgromadziła się licznie publiczność, wśród nich znaczna ilość dzieci i młodzieży w strojach regionalnych. Wśród publiczności byli organizatorzy Wystawy, m.in. Wójtowie Gmin: Nowego Targu – J. Smarduch, Czarnego Dunajca – J. Babicz, Szaflar – S. Ślimak, Wicestarosta – M. Jachymiak, Prezes MTHB – Z. Młyński, Prezydent PFHBiPM – L. Hądzlik z liczną grupą współpracowników (m.in. W. Rasiński, P. Kowol, P. Ruchała, A. Karnkowski), Zastępca Dyrektora Instytutu Zootechniki PIB – R. Eckert, a także prof. J. Trela, prof. J. Szarek i wielu zaproszonych gości.

Otwarcie Wystawy zainicjowali: L. Hądzlik, M. Jachymiak oraz W. Rasiński i Wójtowie Gmin, którzy w krótkich przemówieniach powitali hodowców-rolników, podkreślili znaczenie wystaw w różnych rejonach kraju i widoczny postęp produkcyjny w hodowli zwierząt, szczególnie bydła.

Ocenę bydła prowadzono na ringu pod namiotem, a koni na płycie – w przerwach bezdeszczowych.

Wszystkie rasy były oceniane przez Komisję w składzie: prof. Jan Trela (IZ PIB) – przewodniczący, mgr Paweł Przybylak (PFHBiPM) – główny sędzia i Wiesław Iwulski, znany hodowca bydła PHF w Ludźmierzu – asystent sędziego.

Wyniki oceny: Komisja dokonała oceny 50 sztuk bydła. W grupie jałówek cielnych czempionem została **KAWKA** z hodowli Pawła Buły (Morawczyna), a wiceczempionem – **JAGODA** z obory Stanisława Zająca (Dział). Spośród krów pierwiastek rasy PHF odmiany cb czempionat otrzymała **MILKA** z hodowli Piotra Siwka (Sobiesęki), a wiceczempionat – **BRENDA** z gospodarstwa Józefa Fica (Nowa Wieś Szlachecka). W kategorii krów w II laktacji czempionem została **WARTA** z hodowli Stanisława Zająca (Dział), a wiceczempionem – **BRENDA** z obory ZSRCKU w Czernichowie. W grupie krów w III i wyższych laktacjach czempionatem uhonorowano krowę **TAJKA** z gospodarstwa Józefa Fica (Nowa Wieś Szlachecka), a wiceczempionatem krowę **ALASKA** z hodowli ZSRCKU w Czernichowie. Wśród krów rasy PHF odmiany czb czempionem została **JAGÓDKA 2** z obory Stanisława Zająca (Dział), a wiceczempionem – **ŁEZKA** z gospodarstwa Pawła Buły (Morawczyna).

W rasie polskiej czerwonej czempionem została krowa **WERA** z obory W. Łukasza (Krempachy), a wiceczempionem krowa **BIJA** z hodowli Jana Solarczyka (Wróblówka). Spośród krów rasy polskiej czerwono-białej natomiast na czempiona wybrano krowę **BIAŁA** z obory Stefana Lichosyta (Jabłonka), a na wiceczempiona krowę **ŁEBA** z obory Franciszka Stocha (Załuczne).

Z grupy jałówek i krów czempionów wybrano najładniejsze zwierzę – super czempiona Wystawy Bydła. Tytuł ten otrzymała krowa **TAJKA PL005280482270** z hodowli Józefa Fica (Nowa Wieś Szlachecka), nr kat. 33, ur. 22.02.2010, rasy PHF odmiany cb po buhaju Dotson US135691067, o maksymalnej wydajności za 305 dni 9482 kg mleka, 3,99% tłuszczu i 3,38% białka.

Po zakończeniu oceny i prezentacji nagrodzonych czempionów odbył się pokaz cieliczek, który budził duże zainteresowanie, szczególnie wśród dzieci, a organizowany był przez MCB Krasne. Dzieci w strojach regionalnych

bardzo ładnie prezentowały swoje zwierzęta, za co zostały nagrodzone oklaskami, dyplomami i obdarowane różnymi nagrodami rzeczowymi, za które dziękujemy sponsorom.

Wystawa owiec i kóz

Organizatorem tej części Wystawy był Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz z siedzibą w Nowym Targu. Związek jest dobrowolną, niezależną, samorządną, społeczno-zawodową organizacją hodowców i producentów owiec i kóz. Działa na podstawie przepisów Ustawy z dnia 8.10.1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników w oparciu o własny statut.

Działalność Związku skupia się na zagadnieniach: organizowania i prowadzenia pracy hodowlanej, oceny użytkowej, ksiąg i dokumentacji hodowlanej. Od 1985 r. prowadzi także działalność gospodarczą w zakresie eksportu jagniąt – w ostatnim roku wyeksportowano 10 037 sztuk o łącznej wadze 167 296 kg i o średniej masie ciała 1 sztuki 17 kg.

Na terenie działania Związku oceną użytkowości owiec objęte są następujące rasy:

- polska owca górską – 3781 szt.
- polska owca pogórza – 671 szt.
- polska owca nizinna – 60 szt.
- czarnogłówka – 1974 szt.
- Suffolk – 52 szt.

razem – 6538 sztuk owiec

oraz rasy rodzime, uczestniczące w programie ochrony zasobów genetycznych:

- cakiel podhalański – 7718 szt.
- polska owca górską odmiany barwnej – 1685 szt.
- olkuska – 795 szt.
- wrzosówka – 421 szt.

razem – 10 926 sztuk owiec

Prezentowane na Wystawie owce i kozy stanowią elitę genetyczną oraz produkcyjną naszego regionu. Do prezentacji przygotowano 7 ras owiec oraz 1 rasę kóz. Ocenę tych zwierząt przeprowadziła Komisja w składzie: Jan Jancy – główny sędzia i Dorota Kuliś – asystent.

W wyniku oceny przeprowadzonej w poszczególnych rasach dla wszystkich prezentowanych zwierząt przyznano I lokaty, a dla najładniejszych – tytuły czempiona lub wiceczempiona.

Wyniki oceny w poszczególnych rasach owiec:

- cakiel podhalański: czempionem w grupie tryków został tryk nr kat. 2 z hodowli B. i W. Klimowskich (Nowy Targ), a wiceczempionem tryk nr kat. 8 z gospodarstwa J. Wolskiego (Nowy Targ); w grupie maciorek czempionem została owca nr kat. 13 z hodowli J. Wolskiego, Nowy Targ, a wiceczempionem owca nr kat. 4 z gospodarstwa B. i W. Klimowskich (Nowy Targ);
- polska owca górską: czempionem w grupie tryków wybrano tryka nr kat. 17 z hodowli W. Hryca (Grynwałd), a wiceczempionem tryka nr kat. 22 z owczarni S. Stopki (Skrzypne); w grupie maciorek czempionem została maciora nr kat. 27 z gospodarstwa S. Stopki (Skrzypne), a wiceczempionem maciora nr kat. 19 z hodowli W. Hryca (Grynwałd);
- polska owca górską odmiana barwna: spośród tryków czempionem został wybrany tryk nr kat. 36 z hodowli Marii Rychtarezyk (Maruszyna), a wiceczempionem tryk nr kat. 28 z owczarni Ł. Wójciaka (Skawa); w grupie maciorek czempionem została maciora nr kat. 33 z hodowli Ł. Wójciaka (Skawa), a wiceczempionem owca nr kat. 37 z gospodarstwa Marii Rychtarezyk (Maruszyna);
- polska owca pogórza: spośród tryków czempionem został tryk nr kat. 42 z hodowli K. Fudali (Olszówka), a w grupie maciorek – maciora nr kat. 44 z tej samej owczarni;
- owca olkuska: w grupie tryków na czempiona wybrano tryka nr kat. 47, a w grupie maciorek owcę nr kat. 51 z owczarni T. Karczyńskiego (Imbramowice);
- wrzosówka: wśród tryków tytuł czempiona otrzymał tryk nr kat. 53, a spośród maciorek – owca nr kat. 57 z hodowli W. Długosza (Kokuszka);

- czarnogłówka: czempionem wśród tryków został tryk nr kat. 59, a wśród maciorek – owca nr kat. 64 z gospodarstwa R. Wasylczaka (Owczary).

Nagrodzono również kozy rasy burskiej. W grupie koziołków czempionem został kozioł nr kat. 2, a w grupie samic na czempiona wybrano kozę nr kat. 6 z hodowli Haliny Pajor (Okocim).

Komisja, oceniając poszczególne zwierzęta, stwierdziła ich wysoką wartość genetyczną, zgodną ze wzorcem rasowym oraz bardzo dobre przygotowanie do prezentacji na Wystawie.

Po przeprowadzeniu oceny wszystkich zwierząt, na placu wystawowym odbywały się występy zespołów muzycznych, m.in. „Góral Boliwia” oraz wielu zespołów regionalnych i młodzieżowych.

Wokół ringu miały swoje stoiska liczne organizacje, świadczące usługi dla rolnictwa, a także Koła Gospodyń, serwujące regionalne potrawy, „namioty piwne” oraz stoiska Spółdzielni Mleczarskich, gdzie można było degustować ich wyroby. Z boku, w cichym „kąciku” znajdowało się stoisko z gołębiami różnych ras. Można je było (w dużym tłoku) oglądać, a także dokonać kupna lub zamówić te piękne ptaki tak bliskie wielu ludziom.

W późnych godzinach popołudniowych dokonano wręczenia dyplomów za uczestnictwo w Wystawie, a następnie rozpoczął się „Wieczór Hodowców” – uczestników Wystawy, zaproszonych rolników, gości i organizatorów – w tle spokojnie, miło przygrywała muzyka.

W drugim dniu Wystawy, po uroczystej Mszy Świętej w kościele Matki Boskiej Ludzmierskiej nastąpiło uroczyste otwarcie III Podhalańskiej Wystawy Zwierząt Hodowlanych z udziałem licznie zgromadzonych hodowców, rolników, publiczności, zaproszonych gości i organizatorów, wśród których byli m.in. wójtowie gmin: Nowy Targ, Czarny Dunajec i Szafłary, Prezes MTHB w Krakowie, przedstawiciele starostwa Nowy Targ, posłowie i samorządowcy. Dużą grupę stanowili prezesi związków hodowlanych i liczne grono ich pracowników, m.in. L. Hądzlik, M. Klupczyński, A. Kamiński, A. Kłopotek, a także pracownicy nauki z prof. E. Herbutem Dyrektorem Instytutu Zoo-

techniki PIB i prof. Cz. Klockiem z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie oraz przedstawicielem Ministerstwa Rolnictwa i Krajowego Centrum Rozwoju Zwierząt – W. Rybą. Po dokonaniu oficjalnego otwarcia Wystawy wręczono hodowcom nagrody za przedstawiane i oceniane zwierzęta: puchary i dyplomy oraz wiele nagród rzeczowych, ufundowanych przez różnych sponsorów.

Z okazji Jubileuszu 120-lecia Chowu i Hodowli Bydła Czerwonego Polskiego (opisanego w specjalnym wydaniu „Wiadomości Zootekniczych”, 2014, 52, 1: 107–142, przez zespół: J. Trela, P. Kowol, A. Majewska, B. Zdebska i W. Drożdż) PFHBiPM ufundowała okolicznościowy medal, który wraz ze złotymi odznakami „Federacji” wręczyła wielu hodowcom.

Po zakończeniu sesji pucharowej przystąpiono do konkursu Młodego Hodowcy, który wzbudził duże zainteresowanie wśród dzieci i dorosłej publiczności. Po tej uroczystości odbyły się różne „swojskie konkursy zwyczajowe”, m.in. młócenie cepami żyta i wyrób serów owczych.

W pobliżu stanowisk koni można było podziwiać zwyczaje dworskie i chłopskie w konkursie zręcznościowym w powożeniu zaprzęgami końskimi.

W podsumowaniu całości wydarzeń, mających miejsce w trakcie Wystawy, należy podkreślić wysoki poziom organizacyjny i logistyczny, właściwy dobór zwierząt, dużą ilość wystawców, świadczących usługi dla rolnictwa, zespołów artystycznych, a także bardzo dobre zaopatrzenie gastronomiczne dla: gości, organizatorów i publiczności.

Na zakończenie należy także przekazać dobrą wiadomość, że w 2015 r. Wystawa odbędzie się w tym samym miejscu, zrealizowana przez tych samych organizatorów. Do miłego zobaczenia w roku następnym.

*Jan Trela, IZ PIB, Balice
Wojciech Rasiński, PFHBiPM,
Przedstawicielstwo w Krakowie
Anna Majewska, IZ PIB, Balice*

Otwarcie Wystawy zwierząt przez prezesa Federacji, L. Hądzlika

Dyrektor IZ PIB, prof. E. Herbut wręcza puchar

Czempion w grupie jałówek cielných – Kawka
z hod. P. Buły z Morawczyny

Czempion w kat. krów w II laktacji – Warta
z hod. S. Zająca z Działu

Czempion wśród krów rasy PHF odmiany
czb – Jagódka 2 z obory S. Zająca z Działu

Czempion w rasie polskiej czerwonej – krowa Wera z obory
W. Łukasza z Krempachów

Wicieczempion w rasie polskiej czerwonej –
krowa Bija z hod. J. Solarczyka z Wróblówki

Czempion wśród krów rasy polskiej
czerwono-białej – Biała z obory
S. Lichosyta z Jabłonki

Nagrodzeni hodowcy

Bardzo ładne wymiona (phf odm. czb)

Miłe Panie dbały o gastronomię dla organizatorów i gości

Młode hodowczynie

Konkurs młócenia żyta cepami

Czempionat Hodowlany Koni Rasy Huculskiej, Małopolskiej, Śląskiej i Polski Koń Zimnokrwisty Ludźmierz, 12–13.07.2014

W dniach 12–13 lipca 2014 r. odbył się w Ludźmierzu Czempionat Hodowlany Koni Rasy Huculskiej, Małopolskiej, Śląskiej i Polski Koń Zimnokrwisty. Impreza ta już zwyczajowo towarzyszyła III Podhalańskiej Wystawie Zwierząt Hodowlanych.

W sobotę, 12 lipca odbyła się ocena płytowa koni wszystkich wystawionych ras. Komisji sędziowskiej oceny hodowlanej koni przewodniczyła dr Iwona Tomczyk-Wrona (Instytut Zootechniki PIB), krajowy koordynator ds. ochrony zasobów genetycznych koni. Członkami komisji byli również: Teresa Pracuch, dyrektor Małopolskiego Związku Hodowców Koni w Krakowie oraz Andrzej Gorauś, dyrektor byłego Stada Ogierów w Klikowej. Komisja oceniła 29 klaczy, w tym: 7 huculskich, 6 małopolskich, 9 śląskich i 7 klaczy polski koń zimnokrwisty. W ocenie brano pod uwagę: typ, pokrój-budowę, ruch w stępie i kłusie oraz kondycję, pielęgnację, sposób przygotowania i prezentacji.

Konie były bardzo dobrze przygotowane do wystawy, co ułatwiało przeprowadzenie oceny, która przebiegała szybko i sprawnie. Prezentowanie, przed szczegółową indywidualną oceną, wszystkich koni danej rasy na kółku pozwalało hodowcom na konfrontację swoich osiągnięć hodowlanych z innymi wystawcami. W wystawie uczestniczyło 20 hodowców, którzy prezentowali 29 koni. Czempionat hodowlany rozgrywany był w każdej rasie oddzielnie.

W grupie klaczy huculskich klacz **LIBRA-BJ** (Len – Lira), wyhodowana przez Janusza Szota i reprezentująca hodowlę Wojciecha Krzyżaka, otrzymała tytuł czempionki, a tytuł wiceczempionki przypadł klaczy **FURORA** (Piaf – Fala), której hodowcą jest Wojciech Krzyżak, a właścicielem Mieczysław Jańczy.

W rasie małopolskiej tytuł czempionki uzyskała klacz **DWORNA PANI** (Bibigar – Dworna), której hodowcą i właścicielem jest Jan Bobek. Tytuł wiceczempionki w tej kategorii otrzymała klacz **PASADENA** (Krym – Polana), wyhodowana przez Marka Kołconia, której właścicielką jest Gabriela Woda.

Tytuł czempionki klaczy śląskich przy-

znano klaczy **BJANKA** (Len – Bona) z hodowli Jana Piecha, prezentowanej przez Jana Bobka. Klacz **SAMBA** (Bajarz – Sabra), hodowli Stada Ogierów Książ, będąca własnością Marii i Jana Ścisłowiczów, zdobyła tytuł wiceczempionki.

W klasie klaczy polski koń zimnokrwisty czempionką została **FAJKA** (Gwir – Fraszka), hodowli Antoniego Kowalewskiego, własność Sebastiana Łabuza, a wiceczempionką klacz **IRPA** (Ikarus – Imia), hodowli Stanisława Wody, własność Karol Wody.

W sobotę zostały ogłoszone wyniki wyboru czempionów i wiceczempionów, natomiast nagradzanie odbyło się w dniu następnym, w niedzielę 13 lipca, po uroczystym otwarciu wystawy. Prezentacji końskich ekip, uczestniczących w III Podhalańskiej Wystawie Zwierząt Hodowlanych, dokonał dr Zenon Podstawski, prezes Małopolskiego Związku Hodowców Koni w Krakowie.

Wieczorem, przy muzyce odbyła się biesiada „Wieczór Hodowcy”, zorganizowana dla hodowców, zaproszonych gości i wystawców, podczas której nastąpiła bardzo miła integracja hodowców różnych gatunków wystawianych zwierząt.

Dużą atrakcją wystawy był zorganizowany w niedzielę pokaz 9 ogierów różnych ras, w tym 3 ras zagranicznych. Pokaz rozpoczął ogier andaluzyjski HUSAR z piękną falującą grzywą, oprowadzany w ręku po ringu w stępie i w kłusie. Ogier ten zakończył również pokaz, ale już prezentowany w siodle, w krótkim pokazie ujeżdżenia. Z kolei, przez Józefa Matlora ze Słowacji był przedstawiony siwy ogier lipicański SIGLAWI XII. Wojciech Ścisłowicz zaprezentował karego ogiera oldenburskiego, pochodzącego z Niemiec – EVENTO (Erbe – Eris), zasłużonego w hodowli koni śląskich. W dalszej kolejności można było podziwiać nasze ogiery, zasłużone w polskiej hodowli. Józef Skotnicki oprowadzał ogiera rasy polski koń zimnokrwisty – WANAR (Barak – Wana). Ogier śląski REWERS (Nomen – Regencja) był prezentowany przez Janusza Cudzicha. Pięknie pokazał się ogier małopolski HINDUS (Emetyt – Haduda),

oprowadzany przez Edwarda Świerka. Swoją klasę zaprezentował także ogier huculski FRYDERYKO (Okoń – Fajka), reprezentujący hodowlę Wojciecha Krzyżaka.

Wystawę zakończył konkurs zręczności powożenia zaprzęgami jednokonnymi i parokonnymi. Wzięło w nim udział 17 zaprzęgów, co

stanowiło niecodzienną i niezapomnianą rozrywkę dla publiczności.

Iwona Tomczyk-Wrona, IZ PIB, Balice
Teresa Pracuch, Małopolski Związek
Hodowców Koni, Kraków

Ocena koni

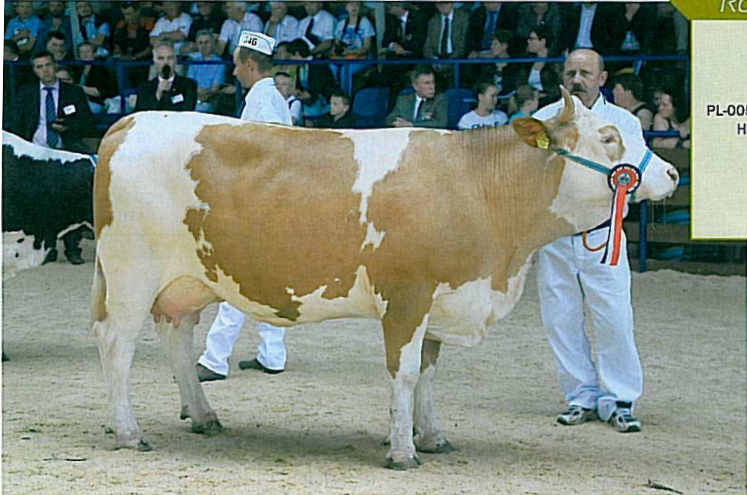

Fot. w art.: B. Czepiel, D. Dobrowolska, A. Majewska, K. Paleczny, D. Panek, W. Rasiński, E. Trela, T. Tromska

VIII Ogólnopolska Wystawa Bydła Hodowlanego Szepietowo, 28–29.06.2014

Na terenach Podlaskiego Ośrodka Rolniczego rolnicy-hodowcy prezentowali krowy ras użytkowanych w kraju.

Czempionem w rasie simentalskiej została krowa **HERA 8A**, ur. 23.04.2009 r., z Zakładu Doświadczalnego IZ PIB w Odrzechowej Sp. z o.o. (woj. podkarpackie), którą prezentował Marian Adamski.

Rodowód

♂ PL-005096127990 DIAGRAM	♀ PL-005041852144 GNIDA
♂ AT-447242233 DIONIS	♂ PL-005051167979 RUM
♀ PL-005182952697 HERA 8 A	♀ PL-005095442575 HERA 8
	♀ PL-005010342843 HERA 6

HERA 8 A
Krowy rasy SIMENTALSKIEJ
ZD IZ PIB
Odrzechowa Sp. z o.o.

W rasie polskiej czerwonej z kolei czempionem została krowa **CENTURIA 1**, ur. 25.06.2004 r., z hodowli Józefa Króla z Męciny.

Rodowód

♂ PL-000609002530 WICHER III	♂ -1325 JESION
♀ -2505 WISŁA	♂ PL-000607007338 SZTON
♀ PL-005094840778 CENTURIA 1	♀ PL-005011726130 CENTURIA 197
	♀ PL-005004391710 CENTURIA 190

CENTURIA 1
Krowy rasy
POLSKIEJ CZERWONEJ
Gospodarstwo Rolne
Józef Król, Męcina

Hodowcom obu ras bydła, którzy uzyskali na VIII Ogólnopolskiej Wystawie Bydła Hodowlanego w Szepietowie puchary, medale i dyplomy serdecznie gratulujemy.

Jan Trela

Fot.: Hodowla i Chów Bydła, 2014, 8: 23.